

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto III - Cena 10 lir - 6 jголir - 2.50 din

TRST četrtek, 4. decembra 1947

UREDNIŠTVO IN UPRAVA trg GOLDONI 1, I. NAD.
Telefoni: Uredništvo 93-806 in 93-808 — Uprava 93-807
Rokopis se ne vračajo.
OGLASI pri Upravi od 8.30 do 12 in od 15 do 18 - Tel. 93-807
CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca:
trgovski 40 lir, finančni 160 lir, osmrtnice 70 lir.
NAROČNINA
Cena A: mesečna 260, četletna: 750, polletna 1400, celoletna 2600
lir; Cena B: 144, 414, 792, 1440 jugolir; FLR: 55, 165, 330, 650 din.
Cekovni račun na ime «Ljudska založba»: Trst 11-5156; Re-
ka 45-301; Ljubljana «Primorski dnevniki» - uprava 60-4045-34.
Poština plačana v gotovini
Sp-dizine in abon. postave Štev. 763

Tiskovna konferenca šefa VUJA za jugoslovansko cono Tržaškega ozemlja polk. Lenca

Odstraniti se morajo vse zapreke ki ovirajo gospodarsko enotnost Tržaškega ozemlja

VUJA točno izpolnjuje vse določbe mirovne pogodbe in skuša rešiti vsa vprašanja, ki so v interesu prebivalstva obeh področij

Večkrat popoldne je imel šef Vojne uprave Jugoslovanske armade za jugoslovansko cono Tržaškega ozemlja podpolkovnik Mirko Lenac na sedežu Vojne uprave JVA v Kopru tiskovno konferenco. Udeležilo se je 40 tržaških in tujih novinarjev, med katerimi so bili predstavniki različnih agencij, kakor APF, United Press, ANSA in predstavniki listov «Times», «Le Monde» itd.

Podpolkovnik Lenac je najprej pozdravil novinarje in izrazil svoje prepričanje, da bo konferenca v korist boljše poročanja tiska. Pri tem je poudaril glavna načela, za osnovni kateri VUJA upravlja jugoslovansko cono Tržaškega ozemlja in razloge samega obstoja VUJA na tem ozemlju in je nato nadaljeval:

TRŽAŠKO OZEMLJE JE GOSPODARSKA ENOTA

Vojna uprava je bila na tem ozemlju ustanovljena v skladu s mirovno pogodbo z Italijo. Ta pogodba je točno določila naloge te uprave, to je, da upravlja to področje do tedaj, ko bo guverner Tržaškega ozemlja vzel oblast v svoje roke. V svojem delovanju si Vojna uprava prizadeva, da se točno držijo določb, na katere jo veže mirovna pogodba. V njenem delovanju je eno glavnih načel, na podlagi katerih Vojna uprava vodi svoje obse, načelo, da prispusti čim več oblasti ljudstvu samemu, ker so vsi učinki tega ljudstva v vojni proti fašizmu borila za svojo svobodo, za ljudsko oblast, za spoštovanje narodnih pravic, jezika itd. Popolnoma je razumljivo, da Vojna uprava vsa pridobitve osvobodilne vojne spoštuje in priznava.

LJUDSTVO ČIM VEČ OBLASTI

«Primorski dnevniki se vprašajo: »Radi bi vedeli, kakšni so odnosi med civilno oblastjo in Vojno upravo.«
Podpolkovnik: «Kot sem že rekel v uvodu, je cilj in težnja VUJA, da ljudstvu čim več oblasti, saj je to pridobitev osvobodilne borbe. V naši cono so okolišni in okrajni ljudski odbori in mi vztrajamo na tem, da oni rešujejo vsa vprašanja, ki so tesno povezana z notranjim življenjem te cone in da se čim manj vmešava v njihovo upravljanje. Po drugi strani hočemo reševati samo ona vprašanja, ki niso v celoti rešljiva in zato ni v našem obsegu prehajati kompetence ljudskih odborov, kakor je n. p. vprašanje financ, zunanje trgovine, sklepanje določnih sporazumov z ustanovami izven naše cone itd.»

TANJUŠE JE VPRASAL: »Kako se VUJA zadržuje nasproti določbam mirovne pogodbe?«

Podpolkovnik: «Kot sem že dejal, VUJA točno izpolnjuje vse določbe mirovne pogodbe in skuša reševati čim prej in čim bolj notranja vprašanja te cone. Kar se tiče skupnih vprašanj obeh con, nam je v manjši meri uspešno spoštovanje z anglo-ameriško vojaško upravo, medtem ko je večji del vprašanj ostal nerešen.»

Prizadevanja VUJA

Zastopnik ANSA-e je dejal, da vprašanje gospodarske združitve obeh con zbuja v tržaških gospodarskih krogih veliko zanimanje, ter vprašal, kdaj to združitvo ovira.
Podpolkovnik mu je odgovoril, da tega vprašanja doleži še niso povzeli in da je načelo VUJA, odstranjevanje vse zapreke, ki ovirajo svobodno potovanje oseb in imenovanja blaga med obeh conama. Anglo-ameriški oblasti pa niso pokazale razumevanja za rešitev tega vprašanja in šele ko bo rešeno vprašanje svobodne trgovine, se lahko lotimo reševanja širših vprašanj.

Zastopnik ATI je vprašal: »Kako je prišlo do ustanovitve ekonomskih komisij in ali je bilo sodelovanje popolno?«

Podpolkovnik je dejal, da je bila pri skupni gospodarski komisiji za cono A in B ustanovljena po devinskem sporazumu. Ta komisija je raspravljala o skupnih vprašanjih obeh con. Po ustanovitvi Tržaškega ozemlja se sta stvari spremenili. Mišljenje VUJA je, da bi morala ista ali podobna komisija obstajati še dalje, da bi se mogla rešiti vsa vprašanja, o katerih sem že govoril. Anglo-ameriška vojaška uprava ni bila spetotič istega mišljenja in je dejala, naj jugoslovanska delegacija pošlje svoje predstavnike, če hoče sodelovati. Te predstavnike bo sprejela kot deležnike katere koli tuje države. Ker tako stališče ni bilo v interesu prebivalstva Trsta niti v skladu s duhom mirovne pogodbe, ga nisimo mogli sprejeti. Po dolgem razpravljanju so anglo-ameriške oblasti pristale na to, da se ustanovijo dve komisiji: ena kot organ VUJA in druga kot organ anglo-ameriških oblasti. Ti komisiji naj bi se sestajali vsaki eden in raspravljali o skupnih vprašanjih. Po našem mišljenju je bil to majhen kompromis, toda to ni bila zadovoljiva rešitev, ker so kompetence teh komisij z anglo-ameriške strani zelo omejene. Po drugi strani pa sestanka teh komisij niso dali nikakih konkretnih rezultatov, ker se je na

vsega prebivalstva Tržaškega ozemlja.

Mi smo že od prvega dne pokazali, da želimo rešitev vseh teh vprašanj in smo tudi danes pripravljani, da rešimo ta vprašanja, kakor hitro tudi druga stranka požela, da je na to pripravljena.

VPRASANJE SVOBODNE TRGOVINE

Nato so razni novinarji postavljali svoja vprašanja. «Corriere di Trieste» je vprašal, katere proizvode bi lahko izvažali iz jugoslovanske cone in kakšna bi bila razlika v cenah. Podpolkovnik je dejal, da se v cono n. p. proizvajajo v velikih količinah vino, sol in ribe. Ker ne bi mogli biti cene teh proizvodov glede na oddaljenost in režijske stroške nižje, bi se lahko vsi ti proizvodi prodajali v Trstu. Če je mogoče dobiti te proizvode v Trstu po nižji ceni, nego so naše, je jasno, da mora nekdo to razliko plačati. Zakaj in kdo to razliko plačuje, je podpolkovnik dejal, da je za sedaj raje ne govoril.

VUJA NI PROSILA POMOČI

«Gloventus: »Ali je res Vojna uprava prosila anglo-ameriško upravo za pomoč v živilih in ali je bila ta pomoč dana?«
Odgovor: «Ko sem v tržaškem tisku bral o tem, sem prvič zvedel, da je VUJA zaprosila za pomoč; toda službeno nisem o tem nikoli nič slišal. Poudariti hočem tole: Jasno je, da je naša uprava pripravljena sprejeti vsako pomoč, če je iskrena. Na sestanku z oblastmi anglo-ameriške cone nisimo vprašali za pomoč, temveč smo samo vprašali, da nam da informacije, po kateri poti dobivajo anglo-ameriške oblasti lire in druga plačilna sredstva, tako da bi se mogli eventualno tudi mi poslužiti iste poti za to cono. Odgovor je bil vedno negativen. Zato smo imeli vtis, da nam ne žele pomagati, od kod dobivajo sredstva za vzdrževanje in za kritje stroškov v njihovi cono. Ker vemo vse, kaj se pri VUJA dogaja, lahko izjavim, da o iskanju pomoči sploh ni bilo govora.»

«Voe Liberas: »Ali namerava ob prihiti novih volitev VUJA vključiti tudi profesionalne elemente in CLN?«
Odgovor: «Kotkolikor sem, je sedanjost odobro izbrala ljudstvo po svoji volji. V kolikor so bili ljudje iz CLN kandidirali in bili izbrani, nimamo mi nič proti temu. V prihodnjih volitvah, in kolikor ljudstvo izbere take elemente, je načelo VUJA, da ga pri tem prav nič ne evirna in da spoštuje voljo ljudstva.»

VPRASANJE SKUPNE GOSPODARSKKE KOMISIJE

«Lavoratore: »V pogledu tega, kar je gospod podpolkovnik izjavil v zvezi z ustanovitvijo dveh ekonomskih komisij, bi radi vedeli o katerih vprašanjih se je raspravljalo na sestankih med VUJA in anglo-ameriško upravo?«
Odgovor: «Na sestankih smo predvsem raspravljali o sestavi skupne ekonomske komisije. To vprašanje ni bilo rešeno tako, kakor smo želili; v skladu s mirovno pogodbo. Nadalje smo obravnavali vprašanje, da bi moral imeti vsi prebivalci Tržaškega ozemlja iste izkaznice. O vprašanju preobida iz izkaznice v drugo smo se sporazeli, da se prebivalci obeh con lahko svobodno kreajo z legitimacijami vojaške uprave. Edino anglo-ameriške oblasti so izjavile, da ne morejo dovoliti na njihovo ozemlje vstopa nezaklepanim ljudem. Kdo so ti ljudje, ne vemo. Razpravljali smo tudi o vprašanju blagovnega prometa, ki še ni rešeno, in o vprašanju zaposlitve delavstva na Tržaškem ozemlju.»

VPRASANJE NARODNOSTNE ENAKOPRAVNOSTI JE BILO REŠENO V TEKU OSVOBODILNE BORBE

Reški list: «Citirati našega lista, bi radi vedeli, kako se tu rešuje vprašanje dvojezičnosti, oziroma trojezičnosti posebej v mestih, uradih, solah itd.»
Odgovor: «Vprašanje dvojezičnosti ali trojezičnosti ni za

Delegacija tržaških ES v Novem Sadu

Novi Sad, 3. — Delegati Enotnih sindikatov Tržaškega ozemlja so imeli z delavci v Novem Sadu sestanke, na katerem so pjasnili socijalni in gospodarski položaj Trsta. Po zaključku konference so novosadski delavci poslali tajništvo OZN brzojanko, v kateri protestirajo proti prepovedi tržaških delavcev.

Wilson odpotoval v Moskvo

London, 3. — Angliški minister za trgovino Wilson je s članii delegacije odpotoval z letalom v Moskvo, kjer bo nadaljeval sovjetsko-angliška trgovnaka pogajanja. Po poročilih se je odločila vlada za ta korak v glavnem zaradi postlabšanja položaja v Angliji. Sedaj upa, da bo od sovjetske vlade prejela potrebna žito. «Daily Workers» pripisujeta, da je pripisati Wilsonov odhod pričaku, ki ga že več mesecev izvaja levo krilo laburistične stranke.

Francoski ministrijski predsednik Schuman javlja sestavo svoje vlade dne 24. novembra

Železniška konferenca v Ljubljani in Beljaku

Trst, 3. (ATI) — V Ljubljani je v teku železniška konferenca glede novih tarif. Kot predstavnik tržaških železnic se je te konferenice udeležil Giuseppe Z'meri.

Tudi v Beljaku je v teku konference, na kateri so udeleženi predstavniki avstrijskih, jugoslovanskih, irških in italijanskih železnic. Na konferenci preučujejo možnost usmeritve avstrijskega prometa za Trst čez Ljubljano in Postojno, ker je progla. Videm-Trbiž prekinjena.

BREZPOSELNIŠTVO IN DRAGINJA v Italiji vedno bolj naraščata

Demonstracija mlinskih de'avec - Posebna delegacija pri prefektu - Stavka v Messini se nadaljuje - Industrijci vztrajajo na protidelaevskem stališču

Milan, 3. — Danes se je velika množica brezposelnih zbrala pred prefekturo. Delegacija je zahtevala odstranitev žilnih ovir izpred prefektore. Posebna komisija pa je prefektu predložila zahteve za takojšnje začetek javnih del, ki naj zaposlijo večje število brezposelnih.

Danes se je začelo zasedanje glavne skupštine delegatov splošne industrijske konfederacije. Predsednik Costa je v nasprotju s sedanjim položajem v Italiji trdil, da je v zadnjem času prišlo do izboljšanja realnih mezd in je zavil krivdo na delavstvo zaradi stank. Trdil je celo, da je v interesu delavcev odpraviti zaporo nad odbusi, kar je v podjetjih prevredne delovne s'le, kar da vpliva na real-

no vrednost mezd. Dejaj je tudi, da je sedanja brezposelnost v zvezi z zaporo odbustov, ki da ovira nove nastavitve.

Obtok bankovcev v Italiji

Po poročilih italijanske državne banke je ob koncu oktobra t. l. znašal obtok bankovcev 680 milijard, 150 milijonov in 591.782 lir. Od tega je 68 milijard 241 milijonov in 645.532 AM-lir (okupacijskih).

Navdušenje v ČSR zaradi sovjetske pomoči
Praga, 3. — Stalinova brzojavka Gottwaldu, s katero javlja, da se je kolica na zeta, namenjena Českoslovaški podvojila, je povzročila spremembo politične linije socialistične. List «Pravo Lidu» ki je v jutranji izdaji kritiziral Gottwaldovo poročilo o položaju v državi, je v zvezi s tem izdal poveljavno sovjetsko-českoslovaški prijateljstvo in kazal naklonjenost Gottwaldovi politiki. List «Narodni osvobodni» piše, da je našr komunistične stranke da obnovo že zdavnaj doblj prazne večine v českoslovaški državi. Prerazje primerja Marshallov načrt s sovjetsko pomočjo in piše: «Dočim zapadne države raspravljajo o ta-

DOUGLASOV NAČRT ZA RAZDELITEV NEMČIJE

Anglosaksi zatrujajo, da hočejo združeno Nemčijo in hkrati pripravljajo načrt za njeno razdelitev

London, 3. — Zunanji ministri so na današnji seji nadaljevali diskusijo o postopku za sestavo mirovne pogodbe z Nemčijo. Glavni predmet razgovora je bilo vprašanje o sestavi mirovne konference. Zaenkrat so ministri ostali pri problemu nastanitvok in nadaljeju preučevanje.

Konečno so ministri preuili poročilo namestnikov glede Avstrije in predlog francoske delegacije o ocenitvi nemške «movne» Bvina je soglasni s francoskim stališčem,endar so ministri predložili nadaljnje raspravljanje o tem vprašanju na jutranji seji. Pretežni del poročila pa so ostali ponovno namestnikoma, da ga izpolnijo.

TEHERAN. — Predsednik parlamenta Fakher Hekmat je uradno postavil kandiduro za ministrskega predsednika bnamesto Ghasama. Opozicijski list poudarja, da Ghasam nima velike v parlamentu.

Načrt za bombardiranje Baku-ja leta 1940

London, 3. (Telepress) — Podtajnik in zunanje ministru Mayhew je večeraj v parlamentu priznal obstoj angliškega načrta za bombardiranje sovjetskega petrolejskega središča v Baku leta 1940. Minister pa je odtkinil predložitev dokumentov o nameravanim napadu na Sovjetsko zvezo.

KRATKE VESTI

MOSKVA. — V Moskvo je prišel češkoslovaški minister za zunanjo trgovino Ripka na čelu trgovinske delegacije.

Odgovor tržaških delavcev na fašistična izzivanja

Tržič, 3. — (ATI) — V ladjedelnah v Tržiču so razni fašistični elementi, ki ovirajo sindikalne volitve, razširili zadnje dni letake s podpisom «skupina Italijanov», s katerimi želijo članom tovarniškega odbora in s tem utvarjajo nastop med delavci.

Demonstracije v Mehiki proti Claytonovemu načrtu

Meksiko, 3. — Prirideli so veliko demonstracijo proti Claytonovemu načrtu za odpravo omejitev med-ameriške trgovine. Razni govorniki so izjavili, da Mehika kot napol kolonija ne mora ljubovati «sposti konkurenco» proti ogromni proizvodnji ZDA.

MARSHALL IN BEVIN V RAZGOVORU

Socialistična konferenca na geografični podlagi

Antwerpen, 3. — Ob sprejemu nemških social-demokratov na končnem zasedanju mednarodne socialistične konference je angleški delegat postavil vprašanje sklicanja konference za Marshallov načrt, na kateri bi Schumacherjevi pripadniki raspravljali skupno z zapadnimi socialdemokrati udeležbo Nemčije pri tem načrtu. Povabilje ni bil socialisti s epodročja Marshallovega načrta. Angleški delegat je to opravil s trditvijo, da bi se ta konferenca organizirala na geografični in ne ideološki temeljni.

Neredi v Palestini

Lake Success, 3. — Glavni tajnik OZN Trygve L.e je izjavil, da bo sedanjih ravnatelj oddelka za varstvo Ralph Buncho vodil tajništvo komisije OZN v Palestini. Verjetno se bo tudi Trygve L.e napotilo tjakaj, da bo navzoč pri pričetku delovanja te komisije. Bunch je ameriški črncec.

Stavka dijakov na Kitajskem

Hong Kong, 3. — V raznih kitajskih mestih je 35.000 vseučilišnikov objavilo stavko kot protest proti novemu napadom kuomintanga na državljanske svobode. Dijaki zahtevajo tudi konec državljanstva vojne in prenehanje ameriškega vmešavanja na Kitajskem.

Posobno odločno nastopajo dijaki proti predlogu ameriškega predstavnika Williama Bullita, naj bi bili vsi dijaki, ki nasprotujejo državljanstvu vojni, vpoklicani pod orožje.

